

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС. ФІНАНСОВЕ ПРАВО. ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 342.951:349.422

DOI 10.32782/2523-4269-2024-89-53-58

Іваненко Дмитро Дмитрович,кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри господарсько-правових дисциплін
та економічної безпеки факультету № 4

(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6728-4488>

ДЕРЖАВНА РЕЄСТРАЦІЯ РЕЧОВИХ ПРАВ НА МЕЛІОРАТИВНІ МЕРЕЖІ ТА ЇЇ СКЛАДОВІ ЧАСТИНИ

Статтю присвячено особливостям державної реєстрації речових прав на меліоративні мережі та її складові частини. Аналізується процес державної реєстрації речових прав на меліоративні мережі та її складові частини в аспекті запроваджених законодавчих змін. Здійснено комплексний аналіз основних етапів, що передують державній реєстрації речових прав: визначення території обслуговування організації водокористувачів, інвентаризація, внесення відповідних відомостей до Державного земельного кадастру та Державного реєстру речових прав на нерухоме майно. Зазначено про появу правового механізму набуття прав на меліоративні мережі та її складові частини в чинному законодавстві.

Ключові слова: Державний земельний кадастр, Державний реєстр речових прав на нерухоме майно, державна реєстрація прав, інвентаризація, меліоративна мережа, організація водокористувачів, складова частина меліоративної мережі, територія обслуговування.

Постановка проблеми. Серед об'єктів нерухомого майна, щодо яких здійснюється державна реєстрація речових прав, чинне законодавство виокремлює меліоративні мережі та її складові частини. Тривалий час зазначені об'єкти не мали належного правового регулювання, що призвело до низької організаційно-правових питань забезпечення потреб водокористувачів та функціонування меліоративної системи як цілісного технологічного комплексу. З метою усунення нормативних прогалин ухвалено Закон України «Про організації водокористувачів та стимулювання гідротехнічної меліорації земель» від 17.02.2022 № 2079-IX (далі – Закон № 2079-IX) [1], що містить низку новел, спрямованих на врегулювання правового становища організацій водокористувачів (далі – ОВК), питань технічного та юридичного обліку прав на меліоративні мережі та її складові частини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання правового становища меліоративних мереж стали об'єктом наукового пошуку таких вітчизняних науковців, як Х. А. Григор'єва, М. А. Дейнега, Я. В. Злій, П. Ф. Кулинич, В. О. Ситнік та ін. Сьогодні триває наукова дискусія щодо стану та перспектив меліоративної реформи, питань пов'язаних зі створенням ОВК, визначення території обслуговування ОВК, внесення відомостей до Державного земельного кадастру (далі – ДЗК), державної реєстрації прав на меліоративні мережі /

складові частини. Аналіз чинного законодавства та наукової доктрини свідчить про відсутність ґрунтовних досліджень у зазначеній сфері, сфокусованих саме на процесі державної реєстрації прав, що підкреслює актуальність обраної теми.

Мета статті – здійснити комплексний аналіз процесу державної реєстрації прав на меліоративні мережі та її складові частини в аспекті запроваджених законодавчих змін.

Виклад основного матеріалу дослідження. Паювання земель сільськогосподарського призначення, реорганізації колективних сільськогосподарських підприємств, призвело до збільшення кількості водокористувачів, зміни структури меліоративних мереж. Фактично, внутрішньогосподарські меліоративні мережі залишилися без власника. Хоча внутрішньогосподарські меліоративні системи не підлягали паюванню під час реорганізації колективних сільськогосподарських підприємств [2]. Передані на баланс правонаступників внутрішньогосподарські меліоративні системи підлягали безоплатній передачі в комунальну власність. Методика уточнення складу й вартості пайових фондів майна членів колективних сільськогосподарських підприємств, зокрема реорганізованих [3], не передбачала правового механізму паювання меліоративних систем.

Тривалий час залишалося неврегульованим питання передачі сільськогосподарським товаровиробникам

внутрішньогосподарських меліоративних систем. Це призвело до деградації та руйнування меліоративних мереж, порушення технологічно цілісної інженерної інфраструктури. Тому забезпечення належного функціонування меліоративної системи потребувало нових законодавчих новацій. Ухвалена Кабінетом Міністрів України Стратегія зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року від 14.08.2019 № 688-р визначила стратегічним напрямом державну політику щодо зрошення та дренажу, забезпечення сталого екозбалансованого розвитку землеробства [4].

Одним зі шляхів реалізації Стратегії є перенесення на рівень басейнів управління дренажем та іригацією, відокремлення управління водними ресурсами від інфраструктури, пов'язаної з водою, інклюзивна участь зацікавлених сторін в ОВК. Закон № 2079-IX забезпечив організаційно-правові умови об'єднання сільськогосподарських товаровиробників в ОВК, передбачив правовий механізм отримання меліоративних мереж у власність ОВК передачі інженерної інфраструктури меліоративної мережі ОВК. Особливості правового становища ОВК врегульовано нормами Закону № 2079-IX. Створюється для ефективного проведення гідротехнічної меліорації на земельних ділянках сільськогосподарського призначення на території обслуговування ОВК. Вона не має права здійснювати виробництво продукції, надавати послуги та виконувати роботи, не пов'язані із забезпеченням гідротехнічної меліорації. ОВК створюється як непідприємницьке товариство, є неприбутковою організацією, не має на меті одержання прибутку. Засновниками та членами ОВК можуть бути особи, які мають дозвіл на спеціальне водокористування. Також Закон № 2079-IX визначає порядок та умови набуття прав на об'єкти інженерної інфраструктури міжгосподарських та внутрішньогосподарських меліоративних систем, порядок внесення відомостей про меліоративну мережу до ДЗК, передачу у власність ОВК об'єктів інженерної інфраструктури меліоративних систем, право власності на інженерну інфраструктуру міжгосподарських меліоративних систем та її окремі об'єкти, право власності на меліоративну мережу ОВК, інших юридичних осіб приватного права та фізичних осіб [1].

Аналіз норм чинного законодавства дає змогу виокремити такі етапи набуття прав на меліоративну мережу ОВК – від визначення території обслуговування до внесення реєстраційного запису до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (далі – ДРРП):

1) *визначення території обслуговування на етапі створення ОВК.* Згідно зі ст. 1 Закону України «Про меліорацію земель», територія обслуговування меліоративної мережі становить собою сукупність земельних ділянок (частин земельних ділянок) сільськогосподарського призначення, гідротехнічна меліорація яких може забезпечуватися меліоративною мережею [5].

Визначення території обслуговування здійснюється на етапі створення ОВК. З'ясування території обслуговування має на меті визначити коло учасників установчих зборів. Територія обслуговування містить земельні ділянки, що пов'язані одним джерелом зрошення або меліорації. На такій точці може бути створена тільки одна ОВК для обслуговування вміщених до неї територій. Під час формування території обслуговування можуть бути використані такі джерела інформації: документація із землеустрою; відомості ДЗК; відомості Державного агентства водних ресурсів України про підприємства, установи, організації що належать до сфери його управління. Власник (користувач) земельної

ділянки сільськогосподарського призначення, гідротехнічна меліорація земельної ділянки якого здійснюється або не здійснюється, але може здійснюватися, з метою пошуку інформації щодо території обслуговування ОВК може подавати відповідні запити [1];

2) *інвентаризація меліоративної мережі та її складників, внесення інформації до ДЗК.* Підставою внесення відомостей про меліоративну мережу та її складників є інвентаризація, яку здійснює сертифікований інженер-землевпорядник. Замовником документації із землеустрою обов'язково є ОВК. На підставі отриманого витягу з ДЗК ОВК отримує можливість здійснити державну реєстрацію прав. Протягом одного місяця ОВК зобов'язана привести у відповідність визначену статутно територію обслуговування ОВК з відповідними відомостями ДЗК в разі наявності відмінностей.

Законодавчі зміни уточнили вимоги до технічної документації із землеустрою для інвентаризації земель, урегулювали підстави щодо проведення інвентаризації земель у нормах ст. 57 Закону України «Про землеустрій». Документація із землеустрою розробляється за рішенням власників (розпорядників) земельних ділянок. Інвентаризація проводиться з метою визначення місця розташування об'єктів землеустрою, їхніх меж, розмірів, правового статусу, формування земельних ділянок, виявлення земель, що не використовуються, тощо відповідно до норм ст. 35 Закону України «Про землеустрій». Крім того, законодавчі зміни до Закону України «Про землеустрій» уточнили повноваження Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру (далі – Держгеокадастр), надавши право здійснювати землеустрій, проводити державну інвентаризацію земель та земельних ділянок усіх форм власності. До повноважень сільських, селищних, міських рад у сфері землеустрою належить організація та здійснення землеустрою, проведення інвентаризації земель та земельних ділянок усіх форм власності. До замовників документації із землеустрою віднесено «інші юридичні та фізичні особи» [6]. Уточнено мету проведення інвентаризації земель при здійсненні землеустрою – «виявлення та виправлення помилок у відомостях Державного земельного кадастру». Крім того, внесені зміни до норм ст. 186 Земельного кодексу України визначили, що технічна документація із землеустрою щодо інвентаризації земель погоджується з власниками таких земельних ділянок, якщо земельні ділянки перебувають у користуванні, – землекористувачами. Отже, внесені законодавчі зміни у сфері ведення ДЗК передбачають необхідність внести до складу ДЗК відомості про такі об'єкти, як меліоративна мережа та окремо складова частина меліоративної мережі [7].

Закон України «Про Державний земельний кадастр» доповнено нормами, що дають змогу виокремити меліоративні мережі / складники як окремий об'єкт, внести відповідну інформацію до ДЗК, як єдиної державної геоінформаційної системи відомостей. До повноважень Держгеокадастру віднесено питання державної реєстрації меліоративних мереж / складових частин зокрема. Нині до ДЗК вносять відомості про земельні ділянки: частину земельної ділянки, на якій може проводитися гідротехнічна меліорація; відомості про назву, код (номер) меліоративної мережі, яка забезпечує гідротехнічну меліорацію відповідної земельної ділянки. На кадастровому плані земельної ділянки відображаються: контури об'єктів нерухомого майна, меліоративних мереж, складових частин меліоративних мереж та точки водовиділу, розташовані на земельній

ділянці; межі частин земельної ділянки, на якій може проводитися гідротехнічна меліорація. З метою належного відображення в ДЗК відомостей про меліоративні мережі / складові частини Закон України «Про Державний земельний кадастр» доповнено ст. 28-1. «Внесення до ДЗК відомостей (змін до них) про меліоративну мережу / складову частину» [8], внесено відповідні зміни до Порядку ведення Державного земельного кадастру від 17.10.2012 № 1051 [9] що надало можливість вносити відомості до ДЗК відомостей саме про меліоративну мережу / складову частину. Внесення відомостей здійснюється шляхом державної реєстрації на підставі заяви заінтересованої особи. Заявник подає Державному кадастровому реєстратору: 1) заяву про державну реєстрацію; 2) документи, на підставі яких встановлено відомості про меліоративну мережу / складову частину; 3) електронний документ, що містить відомості про меліоративну мережу / складову частину.

Технічна документація із землеустрою повинна містити відомості про територію обслуговування меліоративної мережі ОВК – земельні ділянки, меліорація яких повинна забезпечуватися технологічно цілісними з відповідною точкою водовиділу об'єктами міжгосподарських та/або внутрішньогосподарських меліоративних систем згідно з проектною документацією на будівництво (розміщення) відповідних систем та об'єктів. Такі земельні ділянки вносять до території обслуговування меліоративної мережі ОВК незалежно від того, чи наявні на день виготовлення документації із землеустрою об'єкти міжгосподарських та/або внутрішньогосподарських меліоративних систем, що були збудовані (розміщені) для гідротехнічної меліорації таких ділянок.

Реєстрація меліоративної мережі / складової частини є адміністративною послугою «Державна реєстрація меліоративної мережі (змін до відомостей про неї) з видачею витягу з Державного земельного кадастру» (ідентифікатор послуги 02442) [10], «Державна реєстрація складової частини меліоративної мережі (змін до відомостей про неї) з видачею витягу з Державного земельного кадастру» (ідентифікатор послуги 02444) [11] відповідно. Надається безкоштовно протягом 14 днів Державною службою України з питань геодезії, картографії та кадастру або Центром надання адміністративних послуг.

У ДЗК реєстрацію меліоративних мереж та їх складових частин розпочато в червні 2023 року – зареєстровано меліоративну мережу на території Ізмаїльського району Одеської області [12] відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 27 вересня 2022 року № 1077 «Про внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України щодо стимулювання меліорації земель» [13];

3) *безоплатна передача об'єктів інженерної інфраструктури меліоративних систем у власність ОВК, державна реєстрація речових прав.* Порядок передачі у власність ОВК інженерної інфраструктури меліоративних систем визначає ст. 21 Закону № 2079-IX [1]. Аналіз норм цієї статті передбачає можливість передачі ОВК технологічно цілісні з точкою водовиділу об'єкти інженерної інфраструктури що перебувають у державній власності, комунальній власності, безхазяйні (забезпечують / можуть забезпечувати в разі ремонту подання (забір), доставку та/або відведення води при здійсненні гідротехнічної меліорації земельних ділянок). Безхазяйними об'єктами є інженерна інфраструктура міжгосподарських та внутрішньогосподарських

меліоративних систем, де відсутній власник (неможливо встановити), згідно з отриманими ОВК відомостями з державних реєстрів. Необхідно зауважити, що в такому разі поняття «безхазяйне майно» не застосовується відповідно до норм Цивільного кодексу України, має іншу правову природу та призначення. Об'єкти інженерної інфраструктури приватної власності, меліоративні системи загальнодержавного значення, канали державного значення, зокрема, не передаються. Також згідно з нормами статті визначено перелік суб'єктів, уповноважених передавати об'єкти у власність ОВК: об'єкти державної власності – центральний орган виконавчої влади, що здійснює відповідно до закону функції з управління відповідними об'єктами державної власності (виключна компетенція); об'єкти комунальної власності та безхазяйні – виконавчий орган місцевого самоврядування, уповноважений відповідною сільською, селищною, міською радою (сільською, селищною, міською, районною, обласною радою). Отримання у власність ОВК об'єктів меліоративної мережі містить такі етапи:

- заяву про отримання у власність об'єктів меліоративної мережі (містить відповідний перелік об'єктів з їх ідентифікаційними даними);

- ухвалення рішення про передачу об'єктів меліоративної мережі (уповноважені органи ухвалюють рішення протягом 20 днів з дня отримання заяви від ОВК про передачу відповідних об'єктів інженерної інфраструктури меліоративних систем або рішення про відмову передачі ОВК згідно з виключним переліком таких підстав. Передача об'єктів у власність ОВК, речові права на які підлягають державній реєстрації, але не були зареєстровані, здійснюється без попередньої реєстрації права власності);

- передача об'єктів ОВК (здійснюється протягом одного місяця з дня ухвалення останнього з рішень, які були ухвалені на попередньому етапі. Передача здійснює комісія з питань передачі об'єктів, яку утворює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері гідротехнічної меліорації земель. До складу комісії входять представники: а) Державного агентства водних ресурсів України (далі – Держводагентство); б) центрального органу виконавчої влади, що здійснює відповідно до закону функції з управління відповідними об'єктами державної власності в разі управління окремими об'єктами державної власності центральним органом виконавчої влади відмінним від Держводагентства; в) виконавчих органів відповідних рад; г) ОВК. Передача об'єктів оформлюється актом приймання-передачі. При передачі об'єктів інженерної інфраструктури меліоративних систем передається документація на них. Акт приймання-передачі містить інформацію про ОВК як юридичну особу, відомості ДЗК про складові частини меліоративної мережі, документи, що підтверджують право державної або комунальної власності на майно, опис об'єктів інженерної інфраструктури, інвентарний номер об'єктів, їх вартість, ступінь зношеності, амортизаційні відрахування, дата, з якої ОВК є відповідальним за надання послуг водокористувачам;

- державна реєстрація речових прав на меліоративні мережі / складові частини за ОВК. Реєстрація прав здійснюється у форматі адміністративної реєстраційної послуги.

Згідно зі ст. 1 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» заяву про державну реєстрацію прав на меліо-

ративну мережу / складові частини може подати ОВК, інший власник меліоративної мережі, власник складової частини меліоративної мережі [14]. Для державної реєстрації речових прав ОВК подає: 1) заяву про державну реєстрацію; 2) рішення центрального органу виконавчої влади, що здійснює управління відповідними об'єктами державної власності, та/або органу місцевого самоврядування про передачу у власність ОВК об'єктів інженерної інфраструктури міжгосподарських та/або внутрішньогосподарських меліоративних систем; 3) акт приймання-передачі ОВК об'єктів. У разі належності речових прав на окремі складові частини (об'єкти) меліоративної мережі різним особам до ДРРП вносяться відомості про таких осіб та код (номер) відповідних складових частин (об'єктів) меліоративної мережі згідно з відомостями ДЗК.

Державну реєстрацію прав здійснює державний реєстратор речових прав на нерухоме майно, який виконує функціональні повноваження в межах області. Строк державної реєстрації становить 3–5 робочих днів. Результат адміністративної послуги – витяг з ДРРП про зареєстроване право на меліоративну мережу / складову частину.

Правовий механізм державної реєстрації прав, передбачений нормами Закону № 2079-IX, мав незавершений характер. Технічна можливість державної реєстрації прав на меліоративну мережу / складову частину з'явилася 10 травня 2024 року. Державне підприємство «Національні інформаційні системи» оновило програмне забезпечення ДРРП – запроваджено функціонал державної реєстрації речових прав та обов'язків на меліоративні мережі та складові частини меліоративних мереж; оновлено довідник супровідних доку-

ментів (додано такий документ як протокол проведення перевірки набувача земельної ділянки сільськогосподарського призначення); оптимізовано відображення інформації на документах, які формуються програмними засобами ДРРП [15]. У травні 2024 року право власності отримали Тур'є-Реметівська сільська рада (Закарпатська область) та Організація водокористувачів «Вода життя» з (Одеська область) [16].

Висновки. Унаслідок законодавчих змін запроваджено низку новацій: а) серед об'єктів нерухомого майна, що підлягають державній реєстрації прав, виокремлено меліоративні мережі та її складові частини; б) у сфері землеустрою з'явилася можливість здійснювати інвентаризацію меліоративних мереж та її складових частин; в) у сфері ведення ДЗК з'явилася можливість вносити до складу відомостей ДЗК меліоративні мережі та її складові частини; г) визначено спеціалізованого суб'єкта, що має право отримувати у власність меліоративні мережі та її складові частини з відповідною інфраструктурою; д) унаслідок цього створено правовий механізм набуття прав на меліоративні мережі та її складові частини, що охоплює етапи: визначення території обслуговування ОВК, інвентаризації меліоративної мережі та її складників, внесення інформації до ДЗК, безоплатна передача об'єктів інженерної інфраструктури меліоративних систем у власність ОВК, державної реєстрації речових прав.

Оскільки правовий механізм набуття прав на меліоративні мережі та її складові частини є багатокомпонентним явищем, зачіпає значне коло правовідносин багатьох галузей права, це дослідження засвідчило потребу подальших наукових розробок.

Список використаних джерел

1. Про організації водокористувачів та стимулювання гідротехнічної меліорації земель : Закон України від 17.02.2022 № 2079-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2079-20#Text> (дата звернення: 15.10.2024).
2. Про колективне сільськогосподарське підприємство : Закон України від 14.02.1992 № 2114-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2114-12#Text> (дата звернення: 15.10.2024).
3. Про врегулювання питань щодо забезпечення захисту майнових прав селян у процесі реформування аграрного сектору економіки : Постанова Кабінету Міністрів України; Методика, Порядок, Положення від 28.02.2001 № 177. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/177-2001-%D0%BF#Text> (дата звернення: 15.10.2024).
4. Про схвалення Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України; Стратегія від 14.08.2019 № 688-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D1%80#Text> (дата звернення: 15.10.2024).
5. Про меліорацію земель : Закон України від 14.01.2000 № 1389-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1389-14#n9> (дата звернення: 15.10.2024).
6. Про землеустрій : Закон України від 22.05.2003 № 858-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text> (дата звернення: 15.10.2024).
7. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text> (дата звернення: 15.10.2024).
8. Про Державний земельний кадастр : Закон України від 07.07.2011 № 3613-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text> (дата звернення: 15.10.2024).
9. Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.10.2012 № 1051. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1051-2012-%D0%BF#Text> (дата звернення: 15.10.2024).
10. Реєстрація меліоративної мережі з видачею витягу з Державного земельного кадастру. URL: <https://guide.diia.gov.ua/view/derzhavna-reiestratsiia-melioryativnoi-merezhi--zmin-do-vidomostei--pro-nei-z-vydacheiu-vytyahu-z-derzhavnoho-zemelnogo-kadastru> (дата звернення: 15.10.2024).
11. Реєстрація складової частини меліоративної мережі з видачею витягу з Державного земельного кадастру. URL: <https://guide.diia.gov.ua/view/derzhavna-reiestratsiia-skladovoi-chastyny-melioryativnoi-merezhi-zmin-do-vidomostei--pro-nei-z-vydacheiu-vytyahu-z-derzhavnoho-z> (дата звернення: 15.10.2024).
12. Держгеокадастр запровадив реєстрацію в Державному земельному кадастрі меліоративної мережі. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/derzhheokadastr-zaprovadyv-reiestratsiui-v-derzhavnomu-zemelnomu-kadastru-melioryativnoi-merezhi> (дата звернення: 15.10.2024).

13. Про внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України щодо стимулювання меліорації земель : Постанова Кабінету Міністрів України від 27.09.2022 № 1077. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1077-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 15.10.2024).

14. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень : Закон України від 01.07.2004 № 1952-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15#Text> (дата звернення: 15.10.2024).

15. Впроваджено реєстрацію речових прав на меліоративні мережі. URL: <https://nais.gov.ua/article/vprovadjeno-reestratsiyu-rechovih-prav-na-meliorativni-merezi> (дата звернення: 15.10.2024).

16. В Україні розпочато державну реєстрацію речових прав на меліоративні мережі та їх частини. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/v-ukraini-rozpochato-derzhavnu-reestratsiyu-rechovykh-prav-na-meliorativni-merezi-ta-ikh-chastynu> (дата звернення: 15.10.2024).

References

1. Pro orhanizatsii vodokorystuvachiv ta stymulivannia hidrotekhnichnoi melioratsii zemel: Zakon Ukraini vid 17.02.2022 № 2079-IX [Water Users' Organizations and Stimulation of Hydrotechnical Land Reclamation: Law of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2079-20#Text> [in Ukrainian].

2. Pro kolektyvne silskohospodarske pidpriemstvo: Zakon Ukraini vid 14.02.1992 № 2114-XII [On collective agricultural enterprises: Law of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2114-12#Text> [in Ukrainian].

3. Pro vrehulivannia pytan shchodo zabezpechennia zakhystu mainovykh prav selian u protsesi reformuvannia ahrarnoho sektoru ekonomiky: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy; Metodyka, Poriadok, Polozhennia vid 28.02.2001 № 177 [On Efforts to Secure Protection of the Peasants' Property Rights while Reforming the Agrarian Sector of Economy: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/177-2001-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

4. Pro skhvalennia Stratehii zroshennia ta drenazhu v Ukraini na period do 2030 roku: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy; Stratehiiia vid 14.08.2019 № 688-p [Irrigation and drainage strategy of Ukraine till 2030]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D1%80#Text> [in Ukrainian].

5. Pro melioratsiiu zemel: Zakon Ukraini vid 14.01.2000 № 1389-XIV [On Land Reclamation: Law of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1389-14#n9> [in Ukrainian].

6. Pro zemleustrii: Zakon Ukraini vid 22.05.2003 № 858-IV [On Land Management: Law of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text> [in Ukrainian].

7. Zemelnyi kodeks Ukrainy vid 25.10.2001 № 2768-III [Land Code of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text> [in Ukrainian].

8. Pro Derzhavnyi zemelnyi kadastr: Zakon Ukraini vid 07.07.2011 № 3613-VI [On the State Land Cadastre: Law of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text> [in Ukrainian].

9. Pro zatverdzhennia Poriadku vedennia Derzhavnoho zemelnoho kadastru: Postanova Kabinetu Ministriv Ukraini vid 17.10.2012 № 1051 [On approval of the Procedure for maintaining the State Land Cadastre: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1051-2012-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

10. Reiestratsiia melioratyvnoi merezhi z vydacheiu vytyahu z Derzhavnoho zemelnoho kadastru [Registration of the land reclamation network with the issuance of an extract from the State Land Cadastre]. Retrieved from: <https://guide.diia.gov.ua/view/derzhavna-reiestratsiia-melioratyvnoi-merezhi-zmin-do-vidomostei-pro-nei-z-vidacheiu-vytyahu-z-derzhavnoho-zemelnoho-kadastru> [in Ukrainian].

11. Reiestratsiia skladovoi chastyny melioratyvnoi merezhi z vydacheiu vytyahu z Derzhavnoho zemelnoho kadastru [Registration of a component part of the reclamation network with the issuance of an extract from the State Land Cadastre]. Retrieved from: <https://guide.diia.gov.ua/view/derzhavna-reiestratsiia-skladovoi-chastyny-melioratyvnoi-merezhi-zmin-do-vidomostei-pro-nei-z-vidacheiu-vytyahu-z-derzhavnoho-z> [in Ukrainian].

12. Derzhheokadastr zaprovadyv reiestratsiiu v Derzhavnomu zemelnomu kadastrі melioratyvnoi merezhi [The State Geocadastre introduced the registration of the reclamation network in the State Land Cadastre]. Retrieved from: <https://www.kmu.gov.ua/news/derzhheokadastr-zaprovadyv-reiestratsiiu-v-derzhavnomu-zemelnomu-kadastrі-melioratyvnoi-merezhi> [in Ukrainian].

13. Pro vnesennya zmin do deyakih aktiv Kabinetu Ministriv Ukraini shchodo stymulivannia melioratsii zemel: Postanova Kabinetu Ministriv Ukraini vid 27.09.2022 № 1077 [On Amending some Acts of the Cabinet of Ministers of Ukraine Regarding Stimulation of Land Reclamation]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1077-2022-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

14. Pro derzhavnu reestratsiyu rechovih prav na neruhome majno ta yih obyazhen': Zakon Ukraini vid 01.07.2004 № 1952-IV [On State Registration of Property Rights to Real Estate and their Encumbrances: Law of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15#Text> [in Ukrainian].

15. Vprovadzhenno reiestratsiiu rechovykh prav na melioratyvni merezhi [Registration of property rights to reclamation networks has been implemented]. Retrieved from: <https://nais.gov.ua/article/vprovadjeno-reestratsiyu-rechovih-prav-na-meliorativni-merezi> [in Ukrainian].

16. V Ukraini rozpochato derzhavnu reiestratsiiu rechovykh prav na melioratyvni merezhi ta yikh chastyny [In Ukraine, state registration of property rights to land reclamation networks has begun]. Retrieved from: <https://www.kmu.gov.ua/news/v-ukraini-rozpochato-derzhavnu-reiestratsiiu-rechovykh-prav-na-melioratyvni-merezhi-ta-ikh-chastyny> [in Ukrainian].

Ivanenko Dmytro,

Candidate of Legal Sciences, Associate Professor

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6728-4488>

STATE REGISTRATION OF PROPERTY RIGHTS TO LAND-RECLAMATION NETWORKS AND ITS COMPONENT PARTS

The scientific article examines the complex process of state registration of rights to land-reclamation networks and its components in the aspect of introduced legislative changes.

It is noted about the allocation of agricultural lands, the reorganization of collective agricultural enterprises, which led to an increase in the number of water users, changes in the structure of reclamation networks. Therefore, intra-household reclamation networks were left without an owner.

The reasons for the adoption of the Law of Ukraine “On Water User Organizations and Stimulation of Hydrotechnical Land Reclamation” dated February 17, 2022 No. 2079-IX, which contains a number of amendments aimed at regulating the legal position of water user organizations, issues of state registration, state registration of rights to reclamation networks and its components, are indicated.

The following stages of acquisition of rights to the land-reclamation network by water user organizations are distinguished: 1) definition of the service territory at the stage of creation of the water user organization; 2) inventory of the reclamation network and its components, entering information into the State Land Cadastre; 3) free transfer of objects of the engineering infrastructure of land-reclamation systems to the ownership of the organization of water users, state registration of property rights.

Conclusions were made about the effectiveness of the introduced legislative changes. The updating of legislation in the field of land management provided an opportunity to carry out an inventory of reclamation networks and its parts. In the field of land cadastre management, it provided an opportunity to include information on reclamation networks and its constituent parts in the State Land Cadastre. The norms of the Law of Ukraine “On Water User Organizations and Stimulation of Hydrotechnical Land Reclamation” defined a specialized subject that has the right to acquire ownership of land-reclamation networks and their components with the corresponding infrastructure. As a result, a legal mechanism for acquiring rights to melioration networks and its constituent parts was created from the moment of determining the service territory of the water user organization to the state registration of property rights.

Key words: State Land Cadastre, State Register of Real Property Rights, State Registration of Rights, inventory, land-reclamation network, Organization of Water Users, component of reclamation network, service territory.

Надіслано до редколегії 07.12.2024